

عنوان مقاله:

واکاوی ظرفیت‌های محیط کالبدی و اجتماعی محلات تاریخی در شکل‌گیری سرمایه اجتماعی

محل انتشار:

دوفصلنامه فرهنگ معماری و شهرسازی اسلامی، دوره 5، شماره 1 (سال: 1399)

تعداد صفحات اصل مقاله: 16

نویسنده:

محمد سلطان زاده - Shahid Bahonar University of Kerman

خلاصه مقاله:

حوزه‌های مختلف علوم، با طرح مفاهیمی مانند سرمایه اجتماعی در پی بیان ملموس و تحلیل‌پذیر پدیده‌های غامض اجتماعی هستند. یکی از کارکردهای متنوع سرمایه اجتماعی، در سطح محلات و حوزه سکونت بوده و تلاش برای حفظ و یا افزایش آن، راهکاری برای مقابله با برخی ناهنجاری‌ها و معضلات اجتماعی محلات، دانسته شده است. محلات تاریخی ایران، واجد الگوهایی کالبدی و نیز قالب‌های اجتماعی تأیید شده و مشخصی هستند. این پژوهش، از یک سو، مفهوم سرمایه اجتماعی را بر اساس مدلی به بحث می‌گذارد که آن را در سه جزء رفتاری، شناختی، و روان‌شناسانه برای محلات مسکونی تعریف کرده است. از سوی دیگر، شاخص‌هایی برای محیط اجتماعی (نظام اداری، ترکیب اجتماعی) و محیط کالبدی (تنوع و کارکرد اجزاء، ترکیب و ساختار، معماری و طراحی اجزاء) محلات تاریخی طرح کرده است و درنهایت، با تکیه بر تحلیل و اسناد به جستجوی رابطه میان آن‌ها با مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی در مدل مذکور، می‌پردازد و در این میان، به مصادیقی عینی از محلات تاریخی نیز اشاراتی می‌شود. بررسی‌ها ضمن تأکید بر توجه به پیچیدگی مفهوم سرمایه اجتماعی، نشان دادند شاخص‌های محیط اجتماعی محلات تاریخی با جزء شناختی سرمایه اجتماعی (توانمندسازی و حس اجتماعی) رابطه دارند و می‌توانند بر جزء رفتاری آن نیز اثرگذار باشند. شاخص‌های محیط کالبدی بر جزء رفتاری (همسایه داری)، روان‌شناسانه (تعلق به مکان)، و شناختی (حس اجتماعی) تأثیرگذار هستند، همچنین انطباق و همخوانی محیط اجتماعی و محیط کالبدی محله، عاملی ضروری و مؤثر برای افزایش سرمایه اجتماعی ساکنان بوده است.

کلمات کلیدی:

Social capital, Built environment, Social environment, Iran, Traditional community
سرمایه اجتماعی، محلات تاریخی، محیط کالبدی، محیط اجتماعی، ایران

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1146620>

